

JOZUA 14:6-15

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

Kaleb, de zoon van Jefunne. Zo heet de man over wie ik vanmorgen tot u ga spreken. Over die man, en dan bepaald: over zijn geloof, over zijn Gódsvertrouwen, tot eer van Gód! Daarom staat deze geschiedenis van Kaleb, de zoon van Jefunne, nog altijd ook voor ons in de Bijbel. Opdat we zouden leren hoe we, en hoe we alléén, de HERE onze God kunnen behagen. Namelijk: door voor het aangezicht van God en de mensen te wandelen als beslúste mensen, gelóvige mensen, gelóvige Christenen, die zich nú ook, in de tijd waarin wíj leven, vertrouwend vastklampen aan de belóften Gods, waarvan wíj thans mogen weten dat ze haar vervulling hebben gevonden, en nog zúllen vinden, in Jezus Christus, in Wie al Gods belóften zijn: ja en amen!

Kaleb, de zoon van Jefunne. Hij is in de geschiedenis van vanmorgen een man van 85 jaar. Ik denk evenwel dat de meeste bijbellezers hem zó minder goed kennen. Wij kennen hem over 't algemeen beter als man van 40 jaar, die de trouwe metgezel van Jozua was in de geschiedenis van de twaalf verspieters; toen tien van de twaalf verspieters over het land Kanaän rapporteerden: "Ach ja, ach zeker, dat land Kanaän is nu wel een mooi land, overvloeiende van melk en honing, maar we komen er toch nooit in, want er liggen steden in dat land met muren tot hoog in de lucht! En er wonen mensen in, zúlke grote lange mensen, dat wij onszelf met hen vergeleken als sprinkhanen voelden, zó klein!"

Hebben die tien verspieters gelogen? Nee, dat niet! Ze zeiden de waarheid, maar al was de preek goed, de toepassing was verkeerd! De tien verspieters zeiden met z'n tiene: "We komen er toch nooit in!" Maar Jozua en Kaleb hielden vol -met z'n tweeën!-: "Israël komt er natuurlijk wél in! Want dat heeft de HERE toch al aan Abraham beloofd?? Nu, dan moet het toch eens een keer gebeuren!"

Zo hebben die twee mannen gesproken, toen Kaleb nog maar veertig jaar was, in die bekende geschiedenis van Israël te Kades in de woestijn; gelovig! Maar zo hebben ze ook gesproken 45 jaar later, toen Kaleb 85 jaar oud was; want 40 plus 45 is 85. En toen God al in zóverre Zijn belóften had vervuld dat Israël de Jordaan was overgetrokken, Jericho en Ai had ingenomen, en al in Kanaän gearriveerd was! En een hele rij van steden naar het Zuiden en dito naar het Noorden had ook al kennism gemaakt met de geduchte kracht van het leger van Jozua. Nee, ik moet eigenlijk niet zeggen: het leger van Jozua; ik moet zeggen: het leger van de Engel des HEREN! Van Dezelfde, die wij nu kennen als Gods Zoon! Alleen had die Zoon van God Zich toen nog niet vernederd tot een lijdende Man van smarten, maar trad Hij toen nog op zoals Hij straks, nà dat interim van Zijn vernedering, ook weer optreden zal als Hij wederkomt! Wanneer er aan alle lijden en vernedering van Christus en al de Zijnen een eind zal komen. Zover was het ten tijde van Jozua en Kaleb echter nog lang niet! Laten we daar nu eens een ogenblik aandachtig op letten.

Onze tekst voor vandaag staat in het tweede deel van het boek Jozua. In het eerste deel was verhaald -wat ik daareven al noemde-: de overtocht over de Jordaan, de val van Jericho en andere gebeurtenissen meer; een periode van vijf jaar. En aan het einde van die vijf jaar heeft God op zekere dag tot Jozua gesproken: "Kom Jozua, je wordt al zo oud..." (tussen twee haakjes: dat klopt! want Kaleb, zijn trouwe geloofsmakker was inmiddels ook al vijf en tachtig!) "...kom Jozua, je wordt al zo oud, nu moet je het land gaan verdelen! Nu moet je het land ten westen van de Jordaan aan de negen en een halve stam gaan uitdelen!"

Wat heeft God de HERE daarmee toen bedoeld? Soms dit: dat dat hele West-Jordaanland nu al door Jozua veroverd en bezet was, en dat Jozua dat land nu heel gemakkelijk als gesneden koek had uit te delen aan de negen en een halve stam? En dat ieder van die negen en een halve stam dus maar heel gemakkelijk de hem toegewezen portie had te accepteren? Zonder slag of stoot? Nee, o nee! Denkt u dat vooral niet! Zo is het helaas voorgesteld, zelfs door geleerde mensen! Maar dat is absoluut fout! God heeft aan Jozua de opdracht gegeven om een nog zo goed als ónveroverd en ónbezet land Kanaän onder de betrokken stammen te verdelen. En dàt heeft Jozua gedaan! (Nog eens tussen twee haakjes: over geloof gesproken!). Maar wat hééft Jozua daarbij teleurstellende ervaringen opgedaan!

Want de man heeft niet alleen te doen gehad met God, met Gods bevel en belofte, maar hij heeft ook met mensen te maken gehad! En denk nu niet dat alle Israëlitische tijdgenoten net zulke gelovige mensen geweest zijn als Jozua en Kaleb! Dat kunt u wel anders lezen in dit deel twee van het boek. Deel twee, dat loopt van hoofdstuk 14 tot 22. Dàt deel gaat over die landverdeling.

En nu onze tekst voor vandaag. Waar stàt die nu? Wel, precies vooraan in dat tweede deel; in Jozua 14 dus. Eerst wordt daar even -in vers 1 tot 5- een kort overzichtje gegeven over het geheel. Dat er een commissie van tien is benoemd, die Jozua en Eleazar de hogepriester terzijde heeft gestaan, en dat alles door loting is geregeld; dus zo eerlijk mogelijk, want wat is eerlijker dan loten? Dat overzichtje gaat vooraf -vers 1 tot 5-, maar dān treedt dat grote stuk over de geschiedenis van de landverdeling in details. En wāt, wāt plaatst de auteur daarin dan vlak vooraan? Deze geschiedenis van Kaleb. Een verhaal waarin voor het nageslacht verteld wordt op welke manier die Kaleb met zijn familie in het bezit geraakt zijn van dat bekende Hebron, met dat hele gebied eromheen. Gemeente, ik geloof te mogen zeggen dat die voorópstelling vast niet zonder een bepaalde bedoeling zal hebben plaatsgehad. Let u maar eens op het volgende.

Ik zei daareven dat Jozua en hogepriester Eleazar bij de landverdeling terzijde gestaan zijn door een commissie van 10 stamhoofden. Maar laat nu, ín die commissie van 10, voor de stam van Juda niemand minder dan Kaleb als stamhoofd zitting hebben gehad! Dat is bekend uit Numeri 34, ziet u? En laat nu dat commissielid, Kaleb, toen de landtoewijzing voor de stam Juda aan de orde kwam... (en die kwam blijkbaar het eerst aan de orde, want die wordt het eerst genoemd) ...laat Kaleb toen blijkbaar het eerst het woord hebben gevraagd of genomen, en hebben gezegd: "Voor u aan de stam Juda een deel van Kanaän gaat toewijzen wil ik dit even zeggen: dat en dat gebied wil ík hebben!"

Zegt u 't maar eerlijk, broeders en zusters: als u dat zo hoort, maakt het op u misschien een egoïstische, een inhalige indruk. U ergert zich er een beetje aan. U vindt dat Kaleb misbruik maakte van het feit dat hij daar in dubbele kwaliteit was: als stamhoofd, én als lid van de commissie. En dat hij dàārom zei: "Voor er geloot wordt wil ik even zeggen: dat en dat gebied daar, Hebron, dat is voor mij!"

Nu kan ik wel verder gaan, en uw eventuele ergernis nog een beetje vergroten door erop te wijzen hoe nadrukkelijk ook nog een en ander blijkens de grondtekst -het Hebreeuws- door Kaleb is gezegd! Daaruit blijkt namelijk, dat Kaleb bovendien nog zo vrij is geweest het woordje ík!, ík!, enige malen met grote nadruk uit te spreken! Als de drukker van de Bijbel zo verstandig was geweest die keren dat dat hier gebeurt, het woordje "IK" cursief, dus schuin, te drukken, dan zoudt u eens wat zien! Kaleb heeft Jozua eraan herinnerd wat er gebeurd is in de woestijn te Kades. Hoe de 10 verspieters met hun gejammer en geklaag de hele gemeente van Israël aan het grienen hadden gebracht, maar hoe híj aan de HERE zijn God trouw gebleven was. "ÍK bracht nauwgezet verslag uit! ÍK ben de HERE mijn God trouw gebleven!" Maar daar nu maar niet verder over; u kunt dat zelf ook wel nalezen.

Maar nu eens wat anders. Weet u wie zich helemàal niet geërgerd heeft aan deze manier van spreken van Kaleb? Zijn oude kameraad Jozua! Jozua! Die heeft geen woord van afkeuring laten horen! Integendeel; die heeft Kaleb gezegend! Die heeft hem veel succes toegewenst op zijn onderneming. Nu, als we dat horen, dan gaat u over dit optreden van Kaleb misschien al een beetje anders denken. Misschien gaat u zichzelf dan wel afvragen: "Zou er soms iets aan mij mankeren, waardoor die taal van Kaleb mij vandaag zo irriteert?" Goed zo! Er is verschil tussen ergernis géven, en ergernis némen!

Laten we nu eens proberen de zaak te bekijken door de ogen van Jozua. Laten we ook eens luisteren met de óren van Jozua! Want u hebt toch zeker wel gemerkt, dat onze tekst voor vanmorgen grotendeels bestaat uit een gesprek, een discussie -om ook eens een paar modewoorden te gebruiken- tussen Kaleb en Jozua. Welnu, toen Jozua zijn oude geloofsmakker het woord hoorde nemen, en hoorde zeggen: "Vóór jullie gaan loten wil ik er even aan herinneren dat Mozes, namens God, dat stuk bergland daar met die Enakieten erop, onder ede aan míj beloofd heeft", toen heeft Jozua dat spreken aan Kaleb helemaal niet kwalijk genomen! Hoe dat kwam? Allereerst omdat Jozua wist dat Kaleb de

waarheid sprak, en niets dan de waarheid! Niet voor niets was Kaleb zijn pleidooi begonnen met een herinnering aan Jozua's eigen verleden! Hij sprak Józua aan! "Gíj, Jozua, gíj...!" (dat woord "gij" had ook schuingedrukt moeten staan!) "...gíj weet wat God toen en toen te Kades, 45 jaar geleden, gesproken heeft aangaande mij!". Inderdaad, Jozua kon het niet ontkennen! Daar komt vervolgens dit bij: wat zal het Jozua als muziek in de oren hebben geklonken toen de oude Kaleb vervolgens aan Gód de eer gaf, dat hij op die dag nog leefde! Hoeveel mannen waren er in de woestijn niet gestorven? Geen kinderen, en geen vrouwen, en geen Levieten, maar krijgslieden, soldaten! En dat God hem tot op die dag, hoewel 85 jaar, nog de gezondheid en de kracht van iemand van 40 gelaten had! En dat waartoe? Om te vechten! "Om in en uit te gaan...", zoals een militaire term luidt. Om voor God en Israël te strijden! En dat is het voornaamste waarop we vandaag moeten letten.

Het is gewoonweg een misverstand, wanneer er beweerd wordt dat het land Kanaän door Jozua is veroverd, en door Jozua is bezet, en toen kant en klaar als veroverd land door Jozua onder de stammen is verdeeld. Dat is heel gewoon fout! En daarom: toen die Kaleb in die commissievergadering het woord nam en sprak: "Dat gebied van Hebron, dat is voor míj!", toen legde de man daarmee niet beslag op een kadootje, op een terrein dat hem zonder slag of stoot in de schoot viel... juist niet!! Dat terrein moest toen nog helemaal veroverd worden, en op dat terrein woonden juist de allergevaarlijkste vijanden van Israël: die grote lange kerels, tegenover wie de verspieters zich als sprinkhanen hadden gevoeld, en met wie zij de hele gemeente aan het huilen hadden gebracht, namelijk: de Enakieten! Waarschijnlijk betekent dat woord "langnekkers". Enakieten: langnekkers! Vol geloof heeft Kaleb gezegd: "Over dat gebied van de Enakieten behoeven jullie niet meer te loten, want dat is al door God aan míj toegewezen!"

Wat een geloof! Wat een geloof! Want wát is loten? Loten is bidden! Loten is -eerbiedig- door Gód een beslissing laten nemen. Onze gereformeerde voorouders begrepen dat nog, en daarom werden zij uit hun huis -te beginnen bij de kinderkamer- al die soorten van spel waarbij het lot een factor vormde. In 't Frans gezegd is "lot": hazard. Hazard-spelen: kaarten, domineren, dobbelen, tolletje-met-letters... Over Hebron hoefde niet meer geloot te worden! Daarover hoefde Gods beslissing niet meer gevraagd te worden! Kaleb zei: "Dat heeft God al aan míj gegeven!" Gegeven, beloofd. U kent het belovende spreken van de Schrift: "beloofd" is in feite al "gegeven"! Hij had ook kunnen zeggen: "Dat heeft God al aan mij opgedragen, bevolen, te veroveren en te bezetten!" Het was echt niet iets voor een wandeltochtje! Het was een krijgstoet, tegen de Enakieten, de langnekkers!

Nu gemeente, als, als u zich een beetje geërgerd hebt aan het gedrag van Kaleb in onze tekst, dan hoop ik dat u die tekst nog eens na wilt lezen en er nog eens over na wilt denken. En denkt u dan meteen ook hierover eens na: wat zou nu eigenlijk de diepste oorzaak zijn van veler gebrek aan waardering voor zulke taal als die van Kaleb? Voor die vastberaden geloofstaal? Zou die oorzaak niet bij onszelf liggen? Die taal zijn wij ontwend! Zulke taal vinden wij -als we niet oppassen- in het diepst van ons hart: onbescheiden! Zulke taal vinden wij niet zijig genoeg! Vooral in ónze dagen, waarin je vooral niet verder mag gaan dan een "mijns inziens...", of: "dat meen ik zó te moeten zeggen..." of: "dat voel ik zó aan, dat is míjn visie, en de uwe?" Overigens is deze belabberde tegenwoordige tijdgeest nu ook weer niet zo splinternieuw! Het is al eeuwen geleden dat men er van roomse zijde aanmerking op maakte, wanneer onze voorouders een vastberaden geloofstaal voerden, en zeiden dat zij vertrouwden op Gods beloften van het evangelie van Jezus Christus. En de Remonstranten namen dat over, dat zijige, dat dubieërende, dat weifelachtige spreken, en keurden later zulke vastberaden taal óók af, en vonden het juist in iemand te prijzen, wanneer hij twijfelde! Zie de Dordtse Leerregels: artikel 5, "verwerping der dwalingen", 6; dus na artikel 5, punt 6. Nee! Nieuw is die kritiek en die geest niet! Die is zo oud als de tegenstelling tussen geloof en ongeloof!

Nog eens! Wààrom zou de auteur van het boek Jozua deze geschiedenis van Kaleb, de vastberaden, gelovige Kaleb, nu juist hier een plaats hebben gegeven? Ik denk, om déze reden: er volgt straks een deel van het boek Jozua, dat weinig flatteus is voor Israël! Wat heeft die Jozua toch ook al moeten mopperen tegen de Jan Salies van zijn tijd! Hoofdstuk 14 tot 22. Blijkbaar dààrom zet de auteur voorop: maar er zijn ook ànderen geweest! Gelovigen! Mannen als Jozua! Mannen als Kaleb! Mensen, die Gods Geest níét hebben bedroefd! Voorbeelden zoals Jonathan, die sprak: "t Maakt voor God geen

verschil te verlossen door velen of door weinigen!". Zoals David, die tegen Goliath, die wandelende tank, optrok met de belijdenis: "De HERE verlost niet door zwaard en speer!". Zoals Paulus: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" En zo zou ik kunnen voortgaan met een serie, met een wólk, van geloofsgetuigen!

Maar ik zal met de voornaamste eindigen. Dan weet u helemaal zeker in welk goed gezelschap u verkeert, wanneer u wars bent van dat zijge gepraat van vandaag weer, en wanneer u instemt met de kordate geloofstaal van Jozua 14 en Hebréeën 12!

Als heel die serie van Hebréeën 11 genoemd is, dan komt Hebréeën 12 en zegt: "Laat ons oog gericht zijn op Jézus, de leidsman, de voleinder, de volmaker des geloofs, die om de vreugde welke voor Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende, en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods. Vestig uw aandacht dan op Hém, die zúlk een tegenspraak van de zondaren tegen Zich heeft gedragen, opdat gij niet door matheid van ziel verslapt!". Dàt is de bedoeling van de brief aan de Hebréeën! Die mensen zaten in de put, en ze zaten te tobben en te twijfelen, en dan krijgen ze een brief, en dan is dàt de bedoeling: "Kijk naar Jezus, opdat gij niet door matheid van ziel verslapt!"

AMEN.

lezen: Jozua 14	zingen:	psalm 9:4,5
		psalm 86:4
		psalm 149
		psalm 97:5

24 oktober 1971.